

เรียน ผู้จัดการ

สถาบันการเงินทุกแห่ง

ที่ ธพท.ผนส.(23)ว. 1421 /2563 เรื่อง นำส่งแนวนโยบาย เรื่อง การสอบทานธุรกรรม
ด้านสินเชื่อของสถาบันการเงิน

ธนาคารแห่งประเทศไทยขอให้นำส่งแนวนโยบาย เรื่อง การสอบทานธุรกรรมด้านสินเชื่อของ
สถาบันการเงิน ซึ่งได้ปรับปรุงแนวทางการสอบทานการทำธุรกรรมด้านสินเชื่อให้มีลักษณะเป็นเชิงหลักการ
(Principle-based) เพื่อให้สถาบันการเงินสามารถนำไปปรับให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม และสามารถ
สะท้อนความเสี่ยงด้านเครดิตได้อย่างถูกต้องทันเวลา

สาระสำคัญของการปรับปรุงแนวนโยบายฉบับนี้ คือ สถาบันการเงินสามารถกำหนดปริมาณ
และลักษณะสินเชื่อที่จะมีการสอบทานให้สอดคล้องกับลักษณะและระดับความเสี่ยงของพอร์ตสินเชื่อจาก
การประเมินความเสี่ยงภายในที่เหมาะสมของสถาบันการเงินได้ นอกจากนี้ สถาบันการเงินต้องจัดให้หน่วยงาน
สอบทานสินเชื่อซึ่งเป็น Second line of defense มีความเป็นอิสระ เพื่อส่งเสริมให้มีกลไกการตรวจสอบ
และถ่วงดุลที่เหมาะสม ซึ่งจะทำให้การสอบทานการทำธุรกรรมด้านสินเชื่อเป็นเครื่องมือในการบริหารความเสี่ยงได้
อย่างแท้จริง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและถือปฏิบัติ

ขอแสดงความนับถือ

(นายรณดล นุ่มนนท์)

รองผู้ว่าการ ด้านเสถียรภาพสถาบันการเงิน

ผู้ว่าการแทน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แนวนโยบาย เรื่อง การสอบทานธุรกรรมด้านสินเชื่อของสถาบันการเงิน

ฝ่ายนโยบายการกำกับสถาบันการเงิน

โทรศัพท์ 0 2283 5806, 0 2283 5805, 0 2283 6851

โทรสาร 0 2283 5983

หมายเหตุ [] ธนาคารจัดให้มีการประชุมชี้แจงในวันที่ ณ

[X] ไม่มีการประชุมชี้แจง

ผนสว90-คส225 02-256310 15

คส225 วันที่ 15 ต.ค. 2563

วิสัยทัศน์ เป็นองค์กรที่มองไกล มีหลักการ และร่วมมือ เพื่อความเป็นอยู่ที่ดีอย่างยั่งยืนของไทย

แนวนโยบายธนาคารแห่งประเทศไทย
เรื่อง การสอบทานธุรกรรมด้านสินเชื่อของสถาบันการเงิน

15 ตุลาคม 2563

ธนาคารแห่งประเทศไทย

จัดทำโดย

สำนักนโยบายความเสี่ยง

ฝ่ายนโยบายการกำกับสถาบันการเงิน

สายนโยบายสถาบันการเงิน

ธนาคารแห่งประเทศไทย

โทรศัพท์ 0-2283-5806, 0-2283-5805, 0-2283-6851

โทรสาร 02-283-5983

e-mail: FPGCreditRiskTeam@bot.or.th

ผนวกรวม 90-คส 225 02 -256310 15

คส 225

วันที่ 15 ต.ค. 2563

แนวนโยบายธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง การสอบทานธุรกรรมด้านสินเชื่อของสถาบันการเงิน

1. เหตุผลในการออกแนวนโยบาย

ธุรกรรมด้านสินเชื่อเป็นธุรกรรมที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงด้านเครดิต ซึ่งเป็นความเสี่ยงสำคัญที่อาจส่งผลกระทบต่อฐานะและผลการดำเนินงานของสถาบันการเงินได้ ดังนั้น การสอบทานการทำธุรกรรมด้านสินเชื่อจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการบริหารความเสี่ยงของสถาบันการเงิน เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่ากระบวนการของสถาบันการเงินในการทำธุรกรรมด้านสินเชื่อ ซึ่งรวมถึงกระบวนการควบคุมและบริหารความเสี่ยงด้านเครดิตภายหลังการอนุมัติสินเชื่อ เป็นไปตามระเบียบปฏิบัติที่สถาบันการเงินกำหนดไว้ และมีการถ่วงดุลการดำเนินงานอย่างเหมาะสม ตลอดจนการพิจารณาการจัดชั้น การกักเงินสำรอง และการตัดสินทรัพย์ออกจากบัญชีหากภายหลังสินเชื่อดังกล่าวมีคุณภาพเสื่อมลงเป็นไปตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การจัดชั้นและการกักเงินสำรองของสถาบันการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงได้ออกแนวนโยบายเกี่ยวกับการสอบทานธุรกรรมด้านสินเชื่อ เพื่อให้สถาบันการเงินพิจารณาสอบทานธุรกรรมด้านสินเชื่อประเภทต่าง ๆ ซึ่งมีกระบวนการที่แตกต่างกัน เช่น สินเชื่อธุรกิจ สินเชื่อรายย่อย ภาระผูกพัน และเพื่อให้การสอบทานธุรกรรมด้านสินเชื่อเป็นเครื่องมือในการบริหารความเสี่ยงด้านสินเชื่อให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับกลยุทธ์และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

การปรับปรุงแนวนโยบายในครั้งนี้ เป็นการกำหนดแนวทางการสอบทานธุรกรรมด้านสินเชื่อเป็นหลักการ (Principle-based) เพื่อให้สถาบันการเงินนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในการประกอบธุรกิจที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว โดยสถาบันการเงินสามารถกำหนดปริมาณและลักษณะสินเชื่อที่จะสอบทานให้สอดคล้องกับลักษณะและระดับความเสี่ยงของพอร์ตสินเชื่อตามผลการประเมินความเสี่ยงภายในของสถาบันการเงินได้ นอกจากนี้ สถาบันการเงินต้องจัดให้หน่วยงานสอบทานสินเชื่อซึ่งเป็น Second line of defense มีความเป็นอิสระ เพื่อส่งเสริมให้มีกลไกการตรวจสอบและถ่วงดุลที่เหมาะสม ซึ่งจะทำการสอบทานธุรกรรมด้านสินเชื่อเป็นเครื่องมือในการบริหารความเสี่ยงได้อย่างแท้จริง

2. แนวนโยบายที่ยกเลิก

2.1 แนวนโยบายธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง แนวนโยบายการสอบทานเงินให้สินเชื่อเงินให้กู้ยืม ภาระผูกพัน และธุรกรรมที่มีลักษณะคล้ายการให้สินเชื่อ ลงวันที่ 3 สิงหาคม 2551

2.2 แนวนโยบายของธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง แนวนโยบายการสอบทานเงินให้สินเชื่อ ธุรกรรมที่มีลักษณะคล้ายการให้สินเชื่อ และภาระผูกพันของธนาคารพาณิชย์และธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อย ลงวันที่ 20 กันยายน 2553

3. ขอบเขตการบังคับใช้

แนวนโยบายฉบับนี้ให้ใช้บังคับกับสถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงิน ทุกแห่ง และบริษัทลูกในกลุ่ม Solo consolidation ตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์ การกำกับดูแลโครงสร้างและขอบเขตธุรกิจของกลุ่มธุรกิจทางการเงิน ทุกแห่ง

4. เนื้อหา

4.1 คำจำกัดความ

4.1.1 “ธุรกรรมด้านสินเชื่อ” หมายความว่า การให้สินเชื่อ การก่อภาระผูกพัน และการทำธุรกรรมที่มีลักษณะคล้ายการให้สินเชื่อ

4.1.2 “ภาระผูกพัน” หมายความว่า รายการนอกงบดุลที่ไม่ใช่สัญญาอนุพันธ์ ตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิต สำหรับธนาคารพาณิชย์ หรือประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับดูแล ด้านเงินกองทุนและการดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องสำหรับบริษัทเงินทุน

4.1.3 “ลูกหนี้ธุรกิจ” หมายความว่า ลูกหนี้ที่มีวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเงิน เพื่อนำไปใช้ในการดำเนินงาน หรือเกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจ และให้หมายความรวมถึงคู่สัญญา ที่เป็นสถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย สถาบันการเงินระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเป็นสมาชิก และธนาคารหรือสถาบันการเงินอื่น ที่จดทะเบียนและตั้งอยู่ในต่างประเทศ เช่น ธนาคารกลาง ธนาคารพาณิชย์ ด้วย

4.1.4 “ลูกหนี้อยู่ย” หมายความว่า ลูกหนี้ที่มีวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเงิน เพื่อการอุปโภคบริโภคหรือเพื่อการประกอบอาชีพ เช่น สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย สินเชื่อบัตรเครดิต สินเชื่อส่วนบุคคล สินเชื่อเช่าซื้อรถยนต์ สินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับ สินเชื่อไมโครไฟแนนซ์

4.1.5 “บริษัทลูกในกลุ่ม Solo consolidation” หมายความว่า บริษัทลูกในกลุ่ม Solo consolidation ตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับดูแลโครงสร้าง และขอบเขตธุรกิจของกลุ่มธุรกิจทางการเงิน

4.1.6 “คณะกรรมการสถาบันการเงิน (Board of directors)” หมายความว่า คณะกรรมการของสถาบันการเงิน หรือคณะผู้บริหารที่มีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบที่เกี่ยวข้อง ในกรณีของสาขานาการพาณิชย์ต่างประเทศ

4.2 หลักการ

การสอบทานสินเชื่อเป็นเครื่องมือในการบริหารความเสี่ยงด้านเครดิตที่สำคัญ ของสถาบันการเงิน มีวัตถุประสงค์เพื่อยืนยันว่ากระบวนการทำธุรกรรมด้านสินเชื่อเป็นไปตามระเบียบปฏิบัติ ที่สถาบันการเงินกำหนดไว้ ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดกระบวนการ (End to end process) ครอบคลุมตลอด กระบวนการพิจารณาธุรกรรมด้านสินเชื่อ รวมถึงกระบวนการภายหลังการอนุมัติการทำธุรกรรมด้านสินเชื่อ ในการดำเนินการดังกล่าวหน่วยงานสอบทานสินเชื่อซึ่งเป็น Second line of defense จึงต้องมี

ความเป็นอิสระจาก First line of defense และ Third line of defense เพื่อให้สถาบันการเงินสามารถค้นพบจุดอ่อนและดำเนินการปรับปรุงแก้ไขที่สาเหตุได้อย่างทันท่วงที ซึ่งจะส่งผลให้สถาบันการเงินสามารถตรวจพบการเสื่อมถอยของคุณภาพสินเชื่อได้ตั้งแต่ระยะเริ่มต้น ก่อนจะกลายเป็นลูกหนี้ที่มีการด้อยค่าด้านเครดิต (Non-performing) และเพื่อช่วยป้องกันมิให้เกิดปัญหาเดิมซ้ำกับลูกหนี้รายอื่น โดยให้สถาบันการเงินกำหนดปริมาณและลักษณะสินเชื่อที่จะสอบทานให้สอดคล้องกับระดับความเสี่ยงของพอร์ตสินเชื่อตามผลการประเมินความเสี่ยงภายในของสถาบันการเงิน นอกจากนี้ สถาบันการเงินสามารถใช้ผลจากรายงานการตรวจสอบที่ได้รับจากธนาคารแห่งประเทศไทยมาประกอบได้

4.3 แนวปฏิบัติที่ดีในการสอบทานสินเชื่อ

4.3.1 หน่วยงานและเจ้าหน้าที่สอบทานสินเชื่อ

(1) หน่วยงานสอบทานสินเชื่อซึ่งเป็น Second line of defense ต้องมีความเป็นอิสระจากหน่วยงานที่ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการทำธุรกรรมด้านสินเชื่อและการพิจารณาอนุมัติสินเชื่อ (Business unit หรือ First line of defense) และสถาบันการเงินต้องมีการกำหนดอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่สอบทานไว้ให้ชัดเจน ซึ่งเจ้าหน้าที่สอบทานจะต้องไม่เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติการทำธุรกรรมด้านสินเชื่อ รวมถึงการประเมินราคาหลักประกัน

ทั้งนี้ สำหรับสาขาของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศที่มีข้อจำกัดด้านบุคลากร ธนาคารแห่งประเทศไทยผ่อนผันให้เจ้าหน้าที่ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์หรืออนุมัติสินเชื่อแก่ลูกหนี้รายนั้นสามารถทำการสอบทานลูกหนี้รายดังกล่าวได้ อย่างไรก็ตาม ธนาคารแห่งประเทศไทยคาดหวังให้สาขาของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศเตรียมความพร้อมเพื่อให้มีหน่วยงานสอบทานสินเชื่อที่สามารถทำหน้าที่อย่างเป็นอิสระ หรือมีกระบวนการเพื่อให้มั่นใจว่าการสอบทานสินเชื่อมีความเป็นอิสระในระยะเวลาที่เหมาะสม

(2) หน่วยงานสอบทานสินเชื่อต้องมีความเป็นอิสระจากหน่วยงานตรวจสอบภายใน (Internal audit หรือ Third line of defense) ซึ่งมีหน้าที่ประเมินการปฏิบัติงานของหน่วยงานสอบทานสินเชื่อ เพื่อให้กระบวนการสอบทานเป็นไปอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ โดยหากสถาบันการเงินมีข้อจำกัดด้านต้นทุนหรือมีความจำเป็นที่ไม่สามารถแยกหน่วยงานออกจากกันได้ สถาบันการเงินต้องกำหนดวิธีการหรือกระบวนการเพื่อให้มั่นใจว่าการสอบทานสินเชื่อและการตรวจสอบภายในมีความเป็นอิสระและถ่วงดุลอำนาจระหว่างกัน เช่น จัดให้หน่วยงานที่อิสระจากหน่วยงานตรวจสอบภายใน หรือหน่วยงานภายนอกที่มีความน่าเชื่อถือ ทำหน้าที่ตรวจสอบการปฏิบัติงานของหน่วยงานสอบทานสินเชื่อ

(3) เจ้าหน้าที่สอบทานควรมีความรู้ความสามารถที่จำเป็นต่องานสอบทานธุรกรรมด้านสินเชื่อ โดยเฉพาะนโยบายด้านสินเชื่อของสถาบันการเงิน หลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรมสินเชื่อของธนาคารแห่งประเทศไทย รวมถึงกฎหมายและหลักเกณฑ์อื่นที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่สอบทานควรมีประสบการณ์ทำงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการด้านสินเชื่อ หรือได้รับการฝึกอบรมในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการด้านสินเชื่อ เช่น การวิเคราะห์สินเชื่อ การจัดชั้นและการกันสำรอง การประเมินราคาหลักประกัน

(4) ในกรณีที่สถาบันการเงินใช้บริการจากผู้ให้บริการภายนอก (Outsourcing) เพื่อทำหน้าที่สอบทานธุรกรรมสินเชื่อ สถาบันการเงินต้องมีกระบวนการเพื่อให้มั่นใจว่าผู้ให้บริการภายนอกมีความเป็นอิสระและเจ้าหน้าที่สอบทานของผู้ให้บริการภายนอกมีคุณสมบัติตามที่กำหนดในข้อ 4.3.1 (3)

4.3.2 การจัดทำแผนงานการสอบทานและการรายงานความคืบหน้า

(1) การจัดทำแผนงานการสอบทานประจำปี ต้องเสนอต่อคณะกรรมการของสถาบันการเงินหรือคณะกรรมการที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการของสถาบันการเงิน เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบแผนงานการสอบทานประจำปีให้แล้วเสร็จภายใน 60 วันนับจากวันสิ้นปีปฏิทิน โดยให้สถาบันการเงินจัดเก็บแผนงานดังกล่าวไว้ที่สถาบันการเงินเพื่อให้ธนาคารแห่งประเทศไทยสามารถตรวจสอบได้

(2) การรายงานความคืบหน้า ผลการสอบทาน ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการสอบทานธุรกรรมด้านสินเชื่อ รวมถึงแนวทางในการแก้ไขปัญหา ให้รายงานต่อคณะกรรมการของสถาบันการเงินหรือคณะกรรมการที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการของสถาบันการเงินทราบทุกไตรมาส ทั้งนี้ หากมีประเด็นที่อาจส่งผลกระทบต่อฐานะการเงินของสถาบันการเงินอย่างมีนัยสำคัญ ให้รายงานต่อคณะกรรมการของสถาบันการเงินให้ทราบโดยเร็ว

(3) สถาบันการเงินควรติดตามการแก้ไขปัญหาหรือปรับปรุงกระบวนการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายหลังจากที่หน่วยงานดังกล่าวรับทราบประเด็นปัญหาที่พบจากการสอบทานธุรกรรมด้านสินเชื่อ เพื่อให้สถาบันการเงินสามารถแก้ไขปัญหาหรือจุดอ่อนได้อย่างทันท่วงที โดยสถาบันการเงินควรจัดทำรายงานการติดตามผลและเสนอต่อคณะกรรมการสถาบันการเงินหรือคณะกรรมการที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการของสถาบันการเงิน

4.3.3 การจัดทำและจัดเก็บเอกสารเกี่ยวกับการสอบทาน

สถาบันการเงินต้องจัดเก็บแผนงานการสอบทาน เอกสารและหลักฐานการสอบทานของลูกค้าทุกรายและทุกประเภทที่มีการสอบทาน ให้ถูกต้องครบถ้วนและง่ายต่อการตรวจสอบของธนาคารแห่งประเทศไทย โดยสถาบันการเงินสามารถจัดทำและจัดเก็บเอกสารเกี่ยวกับการสอบทานในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ได้

4.3.4 แนวทางการสอบทาน

สถาบันการเงินต้องสอบทานกระบวนการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการทำธุรกรรมด้านสินเชื่อ (Credit process) ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดกระบวนการ (End to end process) รวมถึงความถูกต้องของการจัดชั้นลูกหนี้ การกันเงินสำรองและการตัดสินทรัพย์ออกจากบัญชี และให้ถือว่าการสอบทานธุรกรรมด้านสินเชื่อเป็นส่วนหนึ่งของระบบการควบคุมการบริหารความเสี่ยง โดยให้สถาบันการเงินมีแนวทางการสอบทานขั้นต่ำที่ครอบคลุมในเรื่องดังต่อไปนี้

(1) การวิเคราะห์ความสามารถในการชำระคืนของลูกค้าตามระยะเวลาที่กำหนด การประเมินราคาหลักประกัน และการอนุมัติวงเงินสินเชื่อ ต้องเป็นไปตามนโยบายด้านสินเชื่อ รวมถึงขั้นตอนและวิธีปฏิบัติที่สถาบันการเงินกำหนดไว้ โดยจะต้องมีเอกสารหลักฐานที่จำเป็นครบถ้วนในแฟ้มประวัติของลูกค้า (Credit file) แต่ละราย

(2) ความถูกต้องครบถ้วนของนิติกรรมที่เกี่ยวข้อง โดยต้องเป็นไปตามเงื่อนไขในการอนุมัติการทำธุรกรรมด้านสินเชื่อ เช่น การจัดทำสัญญากู้ยืมเงิน การจัดทำสัญญาค้ำประกัน การจดจำนองหลักประกัน การจดทะเบียนหลักประกัน

(3) การเบิกใช้วงเงินเป็นไปตามเงื่อนไขและระยะเวลาที่กำหนดไว้ในสัญญา และกระบวนการติดตามการใช้เงินให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการกู้ยืม โดยเฉพาะลูกหนี้ธุรกิจ

(4) การทบทวนวงเงินเป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ และมีการคำนึงถึงความเสี่ยงที่เปลี่ยนแปลงไป

(5) การจัดชั้นลูกหนี้ การกันเงินสำรอง และการตัดสินทรัพย์ออกจากบัญชี ถูกต้องตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การจัดชั้นและการกันเงินสำรองของสถาบันการเงิน

(6) การดำเนินการกับลูกหนี้ที่มีปัญหาในการชำระหนี้ โดยให้ระบุสถานะหรือขั้นตอนที่สถาบันการเงินกำลังดำเนินการกับลูกหนี้ เช่น อยู่ระหว่างการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ หรืออยู่ระหว่างฟ้องร้องดำเนินคดี หรืออยู่ระหว่างบังคับหลักประกัน พร้อมทั้งรายละเอียดการดำเนินการพอสังเขป

(7) การปฏิบัติตามกฎหมายและหลักเกณฑ์ข้อบังคับของทางการ เช่น การกำกับลูกหนี้รายใหญ่ การทำธุรกรรมด้านสินเชื่อกับกรรมการ ผู้มีอำนาจในการจัดการของสถาบันการเงิน หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับบุคคลดังกล่าว การทำธุรกรรมด้านสินเชื่อกับผู้ถือหุ้นรายใหญ่ หรือกิจการที่มีผลประโยชน์เกี่ยวข้อง

4.3.5 การกำหนดอัตราการสอบทาน

การกำหนดอัตราการสอบทานต้องสอดคล้องกับระดับความเสี่ยงของพอร์ตสินเชื่อของสถาบันการเงิน และมีหลักเกณฑ์ทางสถิติที่เหมาะสม โดยควรพิจารณาจากปัจจัยต่าง ๆ ที่สะท้อนถึงระดับความเสี่ยงและนัยสำคัญต่อสถาบันการเงิน เช่น ลักษณะของผลิตภัณฑ์ ปริมาณ และระดับความเสี่ยงของพอร์ตสินเชื่อ โดยใช้ผลการประเมินความเสี่ยงภายในของสถาบันการเงินเอง หรืออาจใช้ผลการจัดระดับความเสี่ยงตามรายงานการตรวจสอบปีล่าสุดที่ได้รับจากธนาคารแห่งประเทศไทย มาใช้ประกอบการกำหนดอัตราการสอบทานด้วย โดยครอบคลุมลูกหนี้ทุกกลุ่มตั้งแต่ลูกหนี้จัดชั้นปกติ (Performing) ไปจนถึงลูกหนี้ที่มีการด้อยค่าด้านเครดิต (Non-performing) ลูกหนี้รายใหม่ ลูกหนี้ที่เข้าข่ายสัญญาณเตือนล่วงหน้า (Early warning sign) ของสถาบันการเงิน ลูกหนี้ที่มีการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ รวมถึงลูกหนี้ที่มีการตัดสินทรัพย์ออกจากบัญชีด้วย ทั้งนี้ ให้ดำเนินการสอบทานลูกหนี้และภาระผูกพัน ดังนี้

(1) ลูกหนี้ธุรกิจ

การกำหนดอัตราการสอบทานของลูกหนี้ธุรกิจควรครอบคลุมถึงลูกหนี้รายใหญ่ที่มีนัยสำคัญที่อาจส่งผลกระทบต่อฐานะของสถาบันการเงิน ลูกหนี้ที่มีแนวโน้มความเสี่ยงเพิ่มขึ้น ลูกหนี้ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยมีข้อสังเกต นอกจากนี้ ในการสุ่มสอบทานลูกหนี้ธุรกิจควรครอบคลุมลูกหนี้ทุกขนาดวงเงิน ทุกประเภทผลิตภัณฑ์ และพอร์ตสินเชื่อที่มีนัยสำคัญ

(2) ลูกหนี้รายย่อย

การกำหนดอัตราดอกเบี้ยของลูกหนี้รายย่อยต้องใช้วิธีการทางสถิติที่เชื่อถือได้ และมีระดับความเชื่อมั่นและความถูกต้องตามหลักวิชาการ ทั้งนี้ ในการสุ่มตัวอย่างลูกหนี้สถาบันการเงินควรแบ่งกลุ่มลูกหนี้ตามประเภทหรือวัตถุประสงค์ของธุรกรรม เช่น ลูกหนี้บัตรเครดิต ลูกหนี้สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย และลูกหนี้สัญญาเช่าซื้อ โดยการสุ่มตัวอย่างลูกหนี้ควรครอบคลุมทุกกลุ่มสินเชื่อ

(3) ภาระผูกพัน

เมื่อมีการสอบทานการทำธุรกรรมด้านสินเชื่อของลูกหนี้รายใด ให้สถาบันการเงินสอบทานภาระผูกพันสำหรับลูกหนี้รายนั้นด้วย โดยเน้นสอบทานภาระผูกพันที่มีค่าแปลงสภาพ (Credit conversion factor: CCF) เท่ากับ 1 ทั้งนี้ สำหรับลูกหนี้ที่ไม่มียอดคงค้างเงินให้สินเชื่อหรือธุรกรรมที่มีลักษณะคล้ายการให้สินเชื่อ ให้สถาบันการเงินพิจารณาสอบทานภาระผูกพัน ตามผลการประเมินความเสี่ยงภายในของสถาบันการเงิน เช่น ลูกหนี้ที่มียอดภาระผูกพันสูงอย่างมีนัยสำคัญ

ทั้งนี้ เมื่อธนาคารแห่งประเทศไทยพิจารณาแล้วเห็นว่าการกำหนดอัตราสอบทานของสถาบันการเงินโดยใช้การประเมินความเสี่ยงภายในของสถาบันการเงินเอง ยังไม่สอดคล้องกับปริมาณ ลักษณะ และระดับความเสี่ยงของพอร์ตสินเชื่อ ธนาคารแห่งประเทศไทยอาจกำหนดให้สถาบันการเงินสอบทานลูกหนี้เพิ่มเติม หรืออาจกำหนดอัตราสอบทานขั้นต่ำให้สถาบันการเงินปฏิบัติ หรือให้มีการแก้ไขแผนการสอบทานได้

4.4 การดำเนินการของบริษัทลูกในกลุ่ม Solo consolidation

บริษัทลูกในกลุ่ม Solo consolidation ให้ถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในข้อ 4.3 ด้วยโดยอนุโลม

5. วันเริ่มต้นบังคับใช้

แนวนโยบายฉบับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2564 เป็นต้นไป

คำถาม-คำตอบท้ายแผนนโยบายธนาคารแห่งประเทศไทย
เรื่อง การสอบทานธุรกรรมด้านสินเชื่อของสถาบันการเงิน
ลงวันที่ 19 ตุลาคม 2563

ข้อ	คำถาม	คำตอบ
1.	ภายหลังจากการอนุมัติแผนงานการสอบทานประจำปี สถาบันการเงินสามารถปรับเปลี่ยนแผนงานการสอบทานในระหว่างปีได้หรือไม่	สถาบันการเงินสามารถปรับเปลี่ยนแผนงานการสอบทานในระหว่างปีได้ โดยต้องเสนอต่อคณะกรรมการของสถาบันการเงินหรือคณะกรรมการที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการของสถาบันการเงิน เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบในการปรับเปลี่ยนแผนงานการสอบทาน พร้อมแสดงเหตุผลหรือความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนแผนงานดังกล่าว
2.	สถาบันการเงินยังต้องจัดทำและจัดส่งรายงานข้อมูลเกี่ยวกับการสอบทานสินเชื่อตามแบบรายงานลูกหนี้รายใหญ่ และแบบรายงานการสอบทานลูกหนี้รายย่อยโดยวิธีการสุ่มสอบทาน ให้แก่ธนาคารแห่งประเทศไทยหรือไม่	สถาบันการเงินไม่ต้องจัดทำรายงานข้อมูลเกี่ยวกับการสอบทานสินเชื่อตามแบบรายงานลูกหนี้รายใหญ่ และแบบรายงานการสุ่มสอบทานลูกหนี้รายย่อย ที่กำหนดตามนโยบายการสอบทานเงินให้สินเชื่อเดิม เพื่อเป็นการลดภาระในการจัดทำแบบรายงานของสถาบันการเงิน อย่างไรก็ตาม สถาบันการเงินจะต้องจัดส่งข้อมูลสถานะการสอบทานเงินให้สินเชื่อตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดในการจัดส่งข้อมูลสถาบันการเงิน (Data Set) ชุดข้อมูลด้านสถาบันการเงิน: Loan Arrangement (DS_LAR) ตามปกติ
3.	ตามนโยบายการสอบทานสินเชื่อฯ หลักเกณฑ์ขั้นต่ำที่ต้องสอบทานการปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของการกู้ยืมของลูกหนี้นั้น ต้องติดตามใกล้ชิดอย่างไร	สอบทานการเบิกใช้วงเงินว่าเป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในสัญญากู้ยืมเงิน และมีกระบวนการติดตามการใช้เงินให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการกู้ยืม โดยเฉพาะลูกหนี้ธุรกิจ
4.	สถาบันการเงินสามารถนำผลการจัดระดับความเสี่ยงตามรายงานการตรวจสอบที่ได้รับจากธนาคารแห่งประเทศไทยมาใช้ประกอบการกำหนดอัตราดอกเบี้ยการสอบทานสินเชื่อได้อย่างไรบ้าง	สถาบันการเงินสามารถนำผลการจัดระดับความเสี่ยงสุทธิของธุรกรรมสินเชื่อที่สำคัญ (Net Risk) ตามรายงานการตรวจสอบปีล่าสุดที่ได้รับจากธนาคารแห่งประเทศไทยมาใช้ประกอบการกำหนดอัตราดอกเบี้ยการสอบทานสินเชื่อได้
5.	การสอบทานให้ครอบคลุมลูกหนี้ทุกขนาดของวงเงินหมายความว่าอย่างไร	การสอบทานให้ครอบคลุมลูกหนี้ทุกขนาดของวงเงิน โดยให้แบ่งลูกหนี้เป็นกลุ่ม ๆ ตามวงเงินหรือยอดคงค้าง และแยกขนาดของกลุ่มลูกหนี้ ซึ่งสถาบันการเงินต้องกำหนดการแบ่งกลุ่มให้เหมาะสม

ข้อ	คำถาม	คำตอบ
		กับโครงสร้างพอร์ตสินเชื่อบริษัทของตนเอง และการสุ่ม ลูกหนี้ที่จะสอบทานต้องให้กระจายและครอบคลุม ลูกหนี้ทุกระดับวงเงินหรือยอดคงค้าง
6.	สถาบันการเงินยังต้องสอบทานลูกหนี้ที่มี การด้อยค่าด้านเครดิต (non-performing: NPL) หรือไม่	สถาบันการเงินควรสอบทานลูกหนี้ที่ถูกจัดชั้น เป็น NPL ไม่เกิน 2 ปี ก่อนหน้าวันที่จัดทำแผนงาน การสอบทานสินเชื่อ และยังไม่ได้ถูกดำเนินการ ทางศาล เพื่อให้สถาบันการเงินได้สอบทาน กระบวนการด้านสินเชื่อว่ามีจุดอ่อนหรือ ข้อบกพร่องใดที่ทำให้เกิดความเสื่อมถอยของ คุณภาพของสินเชื่อ ซึ่งจะส่งผลให้สถาบันการเงิน ค้นพบสาเหตุและปรับปรุงแก้ไขเพื่อป้องกัน การเกิดปัญหาเดิมซ้ำได้